

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας*

Μάιος 2009

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, της οικοδομικής βιομηχανίας, της μεταποίησης καθώς και τα νοικοκυριά-καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών, συνεπώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην κατασκευή βραχυπρόθεσμων προβλέψεων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ και άλλων οικονομικών μεταβλητών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) ή τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στο συγκεκριμένο τομέα (τρέχουσα κατάσταση και προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς και καταναλωτές. Η στάθμιση του εν λόγω δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Για τα νοικοκυριά-καταναλωτές το δείγμα είναι τυχαίο και η έρευνα γίνεται τηλεφωνικώς. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

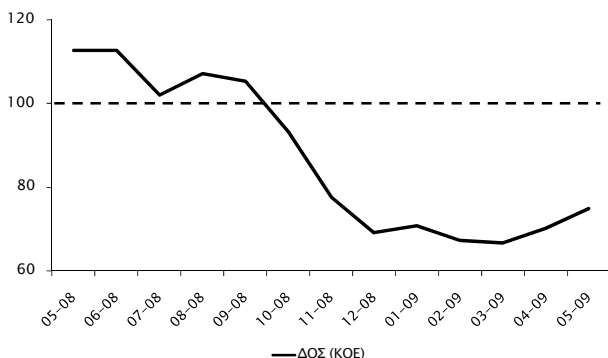
ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Μάιο το επιχειρηματικό κλίμα παρουσιάζει αξιοσημείωτη βελτίωση σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, παραμένει όμως σε χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με τους τελευταίους 12 μήνες. Παρόλο όμως που οι πλείστοι τομείς παρουσιάζουν βελτίωση, το εξωτερικό περιβάλλον φαίνεται να παραμένει αβέβαιο και οι επιχειρήσεις στη μεταποίηση συνεχίζουν να δηλώνουν απαισιοδοξία για παραγγελίες για εξαγωγές. Στις υπηρεσίες και στο λιανικό εμπόριο η εικόνα τους τελευταίους μήνες καταγράφεται θετικότερη τόσο σε ότι αφορά την τρέχουσα κατάσταση όσο και τις προσδοκίες. Στη μεταποίηση, παρόλο που παρατηρείται χειροτέρευση της τρέχουσας κατάστασης, το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε μικρή βελτίωση, λόγω βελτίωσης των προσδοκιών. Στον τομέα των κατασκευών το επιχειρηματικό κλίμα παρουσιάζει αξιοσημείωτη βελτίωση συγκριτικά με τον Απρίλιο, και για πρώτη φορά τους τελευταίους 12 μήνες. Τέλος οι καταναλωτές παρουσιάζονται πιο αισιόδοξοι σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα.

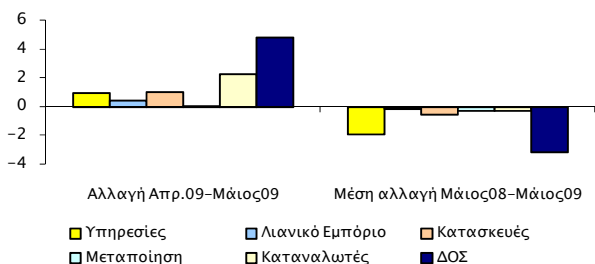
Το Μάιο 2009 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ)¹ για την Κύπρο παρουσίασε βελτίωση της τάξης των 4,8 μονάδων σε σχέση με τον Απρίλιο, φτάνοντας τις 74,9 μονάδες (Διάγραμμα 1).² Τα τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (29 Απριλίου 2009) δείχνουν πως ο ΔΟΣ για την ΕΕ παρουσίασε βελτίωση για πρώτη φορά από το Μάιο του 2007.³

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας - ΚΟΕ

Η βελτίωση του ΔΟΣ το Μάιο οφείλεται κυρίως στο θετικότερο κλίμα που καταγράφηκε ανάμεσα στους καταναλωτές (Διάγραμμα 2). Παρόλα αυτά, η αρνητική πορεία του τομέα των υπηρεσιών τους τελευταίους 12 μήνες, ο οποίος έχει και το μεγαλύτερο βάρος στο δείκτη, έχει συμβάλει σημαντικά στην επιδείνωση του ΔΟΣ κατά τη διάρκεια της περιόδου Μαΐου 2008 - Μαΐου 2009 (Διάγραμμα 2).

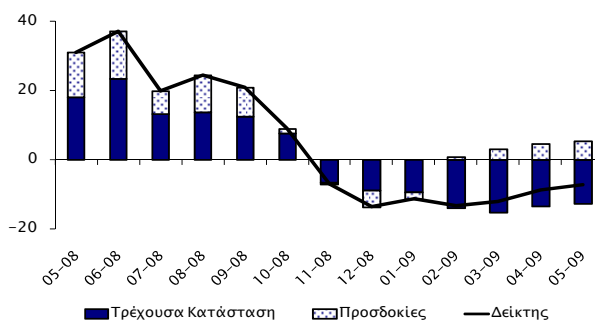
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των *υπηρεσιών*, που πλέον αποτελεί σχεδόν το 80% του ΑΕΠ στην Κύπρο, το επιχειρηματικό κλίμα βελτιώθηκε σε σύγκριση με τον Απρίλιο, λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3). Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης παρουσιάζει βελτίωση σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Η ζήτηση τους

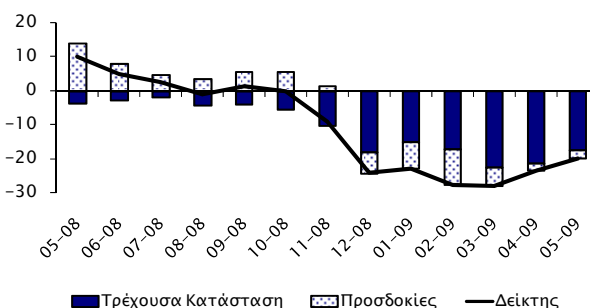
τελευταίους τρεις μήνες καθώς οι προοπτικές για τη ζήτηση τους επόμενους τρεις μήνες παρουσιάζονται θετικότερες σε σχέση με τον Απρίλιο. Οι επιχειρήσεις δηλώνουν πως η απασχόληση τους τελευταίους μήνες βρίσκεται στα ίδια επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα. Οι προοπτικές για απασχόληση στον τομέα φαίνεται να έχουν χειροτερεύσει σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, ενώ οι πλείστες επιχειρήσεις δηλώνουν πιο αισιόδοξες σε ότι αφορά τις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο *λιανικό εμπόριο* το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε βελτίωση σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, κυρίως λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης (Διάγραμμα 4). Συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα, περισσότερες επιχειρήσεις δήλωσαν βελτίωση στις πωλήσεις τους τελευταίους τρεις μήνες. Σε ότι αφορά τις πωλήσεις τους επόμενους τρεις μήνες η κατάσταση παραμένει περίπου στα ίδια επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Οι επιχειρήσεις εκτιμούν πως τα αποθέματα τους μειώθηκαν σε σχέση με τον Απρίλιο αλλά δεν αναμένουν αύξηση στις παραγγελίες τους προς προμηθευτές τους επόμενους μήνες. Με βάση τα αποτελέσματα του Μαΐου, οι επιχειρήσεις αναμένουν μικρή βελτίωση στην απασχόληση και μείωση στις τιμές τους σε σχέση με τον Απρίλιο (Πίνακας 1).

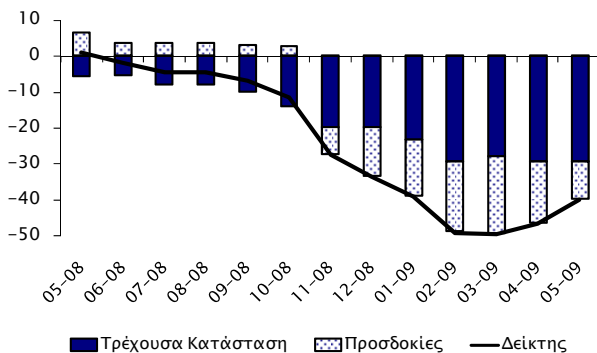
¹ Economic Sentiment Indicator (ESI).

² Όλα τα στοιχεία που παρουσιάζονται σε αυτό το τεύχος περιλαμβάνουν εποχιακότητα (seasonally unadjusted).

³ Τα στοιχεία για τις χώρες της ΕΕ δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/db_indicators8650_en.htm.

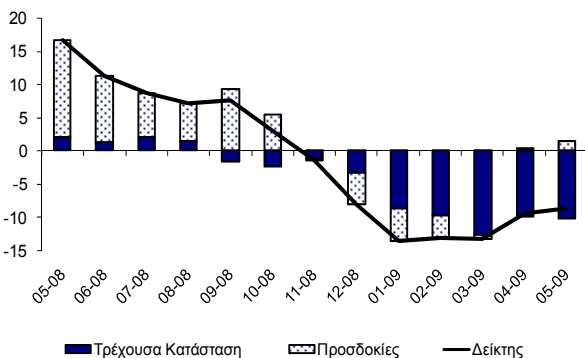
Στον τομέα των κατασκευών το επιχειρηματικό κλίμα παρουσιάζει αξιοσημείωτη βελτίωση συγκριτικά με τον Απρίλιο, και για πρώτη φορά τους τελευταίους 12 μήνες. Οι προσδοκίες παρουσιάζουν βελτίωση ενώ η τρέχουσα κατάσταση παραμένει στα ίδια επίπεδα με τον περασμένο μήνα (Διάγραμμα 5). Η οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους τρεις μήνες καθώς και οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τα υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) παραμένουν στα ίδια, αρνητικά, επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα. Οι προοπτικές για την απασχόληση παρουσιάζουν σημαντική βελτίωση, ενώ οι επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση των τιμών πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Κατασκευές (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη μεταποίηση, παρόλο που παρατηρείται χειροτέρευση της τρέχουσας κατάστασης, το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε μικρή βελτίωση σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, λόγω βελτίωσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος - Μεταποίηση (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

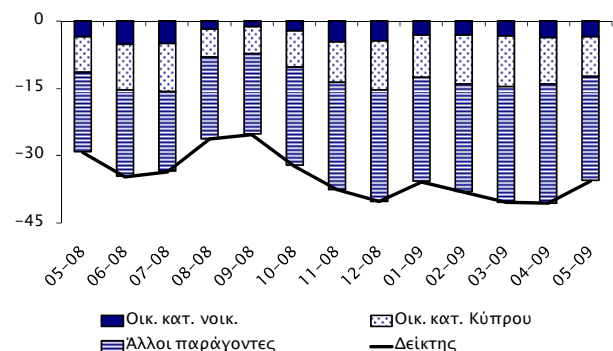

Σε σύγκριση με τον Απρίλιο, οι επιχειρήσεις δηλώνουν αισθητά αυξημένη παραγωγή τους τελευταίους τρεις μήνες αλλά και αυξημένες συνολικές παραγγελίες. Το

Μάιο οι παραγγελίες για εξαγωγές παρουσιάζονται μειωμένες, φτάνοντας στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 12 μηνών. Οι επιχειρήσεις εκτιμούν πως τα τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων παρουσιάζονται αυξημένα και αναμένουν βελτίωση της παραγωγή τους ερχόμενους μήνες. Τέλος οι επιχειρήσεις αναμένουν αύξηση στην απασχόληση και μείωση στις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Το κλίμα ανάμεσα στους καταναλωτές παρουσιάζει αισθητή βελτίωση το Μάιο. Η εκτίμησή τους για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες καταγράφεται λιγότερο αρνητική συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα, όμως συνεχίζουν να δηλώνουν απαισιόδοχοι για το μέλλον. Οι καταναλωτές συνεχίζουν να παρουσιάζονται απαισιόδοχοι για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες, όμως βλέπουν πιο θετικά το μέλλον της οικονομίας (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών - Καταναλωτές (συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Οι καταναλωτές δηλώνουν λιγότερο αρνητικοί σε ότι αφορά τις προοπτικές για μεγάλες αγορές τους επόμενους μήνες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα. Σε σύγκριση με τον Απρίλιο, οι καταναλωτές δηλώνουν μικρότερες αυξήσεις στις τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες, όμως αναμένουν μεγαλύτερες αυξήσεις στο μέλλον. Οι καταναλωτές αναμένουν μείωση της ανεργίας τους επόμενους 12 μήνες (Πίνακας 1).

Συμπερασματικά, το Μάιο το επιχειρηματικό κλίμα παρουσιάζει αξιοσημείωτη βελτίωση. Παρόλο όμως που οι πλείστοι τομείς παρουσιάζουν βελτίωση, το εξωτερικό περιβάλλον φαίνεται να παραμένει αβέβαιο και οι επιχειρήσεις στη μεταποίηση συνεχίζουν να δηλώνουν απαισιοδοξία για παραγγελίες για εξαγωγές.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

ΕΡΕΥΝΑ	2008								2009				
	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	31	37	20	24	21	9	-7	-13	-11	-13	-12	-9	-7
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	20	28	18	18	17	11	-13	-14	-15	-22	-25	-16	-14
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	34	42	22	23	20	12	-6	-12	-13	-20	-20	-24	-23
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	39	41	20	32	25	4	-2	-14	-6	2	9	14	16
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	29	27	24	22	9	15	3	-1	-10	-12	-9	-7	-7
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	32	29	24	11	14	5	5	-5	-2	0	-2	2	-1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	28	26	33	21	2	11	6	17	5	-7	-2	-7	-3
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	10	5	3	-1	2	0	-9	-24	-23	-28	-28	-23	-20
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	10	8	8	4	-1	0	-14	-29	-22	-33	-48	-45	-37
Τρέχοντα αποθέματα ³	21	16	14	17	11	16	17	25	23	19	20	20	15
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	42	24	14	10	17	16	4	-18	-24	-32	-16	-6	-7
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	6	3	-6	-6	0	-3	-20	-36	-38	-41	-33	-25	-31
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	14	10	7	7	7	3	-5	-4	-7	-8	-9	-7	-5
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	20	22	18	17	10	12	3	-7	-12	-3	-6	-3	-10
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	1	-2	-4	-4	-7	-11	-28	-34	-39	-49	-50	-47	-40
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-24	-27	-27	-24	-24	-27	-41	-43	-48	-58	-61	-49	-49
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-11	-11	-16	-16	-20	-28	-40	-40	-47	-59	-56	-59	-59
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	13	7	7	7	6	5	-15	-27	-31	-39	-43	-34	-21
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-9	-11	-9	-9	-14	-21	-25	-31	-28	-43	-38	-40	-28
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα- Δείκτης ²	17	11	9	7	8	3	-2	-8	-14	-13	-13	-10	-9
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	27	25	29	40	18	12	-2	-8	-21	-40	-46	-35	-19
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	1	-5	-1	0	-8	-6	-13	-13	-21	-29	-34	-31	-29
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-24	-38	-19	-41	-38	-34	-64	-41	-64	-60	-67	-63	-74
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-5	-9	-7	-4	-3	1	-9	-3	5	0	3	-2	1
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	44	30	20	17	28	16	-1	-14	-15	-10	-2	1	5
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	13	8	14	7	11	8	-4	-6	-17	-13	-19	-11	-7
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	33	25	29	22	16	4	-6	-2	-1	-9	4	-3	-6
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-29	-35	-34	-26	-25	-32	-38	-40	-36	-38	-40	-41	-36
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-19	-25	-25	-16	-20	-22	-27	-19	-17	-18	-18	-23	-17
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-14	-21	-21	-8	-5	-9	-19	-18	-13	-13	-14	-15	-14
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-35	-48	-52	-45	-46	-42	-44	-42	-37	-44	-40	-41	-43
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-32	-41	-42	-25	-24	-32	-36	-44	-38	-44	-45	-41	-35
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	61	68	68	70	67	67	63	57	47	42	39	34	29
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	50	46	49	21	23	14	13	8	-4	0	-2	5	6
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	29	33	33	33	30	38	47	55	53	61	65	58	53
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-19	-34	-31	-40	-35	-46	-55	-51	-43	-48	-43	-43	-36
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-4	-2	-8	-3	-6	-10	-26	-28	-33	-40	-40	-40	-32
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-6	-13	-6	-1	-8	-21	-16	-1	-2	4	-6	-13	-16
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-42	-44	-38	-40	-42	-50	-48	-44	-40	-34	-38	-47	-41

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία περιλαμβάνουν εποχιακότητα (seasonally unadjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/business_consumer_surveys/userguide_en.pdf.

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.